

ลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ ณ สถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

อ. สิริ สมาน*

อ. จุฬพิต ศรีวัฒนพงศ์**

อ. แสงชัย เจียรสันพิบล***

อ. Nuola Yan****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามประเมินลักษณะการเรียนรู้ภาษา และกลวิธีการเรียนรู้ภาษา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เลือกเรียนภาษาไทยด้วยเหตุผลที่ชื่นชอบสังคมและวัฒนธรรมไทยมากที่สุด ในด้านทักษะการเรียนรู้ภาษาที่ชอบนั้น นักศึกษาชื่นชอบทักษะการพูดมากที่สุด ส่วนด้านปัญหาการเรียนรู้ภาษาไทยที่ประสบ นักศึกษาระบุปัญหาที่พบมากที่สุดได้แก่สื่อการเรียนการสอนที่ไม่ทันสมัย ไม่ดึงดูดใจ ในด้านความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย นักศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังให้ครูผู้สอนมีประสบการณ์และเอาใจใส่ผู้เรียน

2. ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว เชนอาย ชอบทำงานตามลำพัง ถนัดใช้สายตา ชอบเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอน

3. กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ใช้กลวิธีที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ และกลวิธีเชิงวิภาพบ่อยมาก รองลงมาคือใช้กลวิธีการเสริมและการทดแทน และกลวิธีทางสังคม

คำสำคัญ

ลักษณะการเรียนรู้ กลวิธีการเรียนรู้ ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

บทนำ

ปัจจุบันมีชาวต่างชาติเรียนภาษาไทยมากขึ้นทั้งในประเทศไทยและในประเทศแม่ของชาวต่างชาติเอง เป็นที่มาของการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังที่ สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์ (2549, น. 1) ได้ระบุว่าฐานะและบทบาทของภาษาไทยเปลี่ยนไป โดยมีชาวต่างประเทศสนใจเรียนภาษาไทยกันอย่างจริงจังและเป็นทางการมากขึ้น ซึ่งผู้สนใจเรียนภาษาไทยไม่ได้จำกัดอยู่แต่ชาวตะวันตก แต่ยังมีชาวตะวันออกและเพื่อนบ้านของไทยจำนวนไม่น้อยที่สนใจเรียนภาษาไทยกันมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่เอมอร ชิตตะโสภณ (2536, น.12) กล่าวไว้ในบทความ

* หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, หัวหน้าโครงการวิจัย

** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

*** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

**** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศว่า "การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีแนวโน้มจะขยายตัวกว้างขึ้นทั้งในและต่างประเทศ" ในขณะเดียวกัน ศรีวิไล พลมณี (2544, น. 15) ยังกล่าวถึงการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศว่า "ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั่วโลกได้เปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยและไทยคดีศึกษาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากความเป็นไทยที่น่าสนใจ เช่น เป็นประเทศที่มีภูมิประเทศและ ภูมิอากาศที่ดี มีทิวทัศน์สวยงาม และเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงความเลื่องชื่อของอาหารไทย มวยไทย และน้ำใจของคนไทย"

อย่างไรก็ตามสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในปัจจุบันยังประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งด้านความแตกต่างของตัวผู้เรียนเอง และด้านประสบการณ์ของผู้สอน ตลอดจนการขาดแคลนตำรา หนังสืออ่านประกอบและสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาความแตกต่างของตัวผู้เรียนที่แต่ละคนจะมีรูปแบบการเรียนหรือพฤติกรรมการเรียนที่ต่างกัน อันเนื่องมาจากมีเป้าหมายการเรียนประกอบกับมีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกัน หากผู้สอนได้วิเคราะห์ผู้เรียนในประเด็นดังกล่าวนี้ อาจทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ วรพงศ์ ไชยฤกษ์ (2548, น. 1) ที่กล่าวถึงปัญหาของการจัดการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศ คือ ครูผู้สอนไม่ทราบถึงลักษณะการเรียนรู้ (Learning styles) และกลวิธีการเรียนรู้ (Learning strategies) ของผู้เรียนชาวต่างประเทศ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อผู้เรียนไม่ว่าผู้สอนจะสอนนักเรียนในระดับใด ต้องรู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนของตนเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ดีในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และจะมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นที่ทราบกันดีว่าไม่มีการสอนใดที่ดีที่สุด และสามารถใช้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนเหมือนกันทุกคน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นภาระที่สำคัญในการแสวงหาวิธีการเรียนการสอนที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะการเรียนรู้ และกลวิธีการเรียนรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลการเรียนรู้ และถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอนภาษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ Victor Rezmovic (อ้างใน สุรางคนา เลี่ยมเพ็ชรรัตน์, 2543, น. 2) ที่กล่าวว่าหากผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันสนใจการเรียนการสอนที่จัดขึ้นแล้ว ผู้สอนควรจะต้องศึกษาลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน และควรพยายามจัดสภาพการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นๆ เป็นสำคัญ

ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้เปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างชาติขึ้นโดยมีทั้งหลักสูตร 4 ปี หลักสูตรต่อเนื่อง และหลักสูตรประกาศนียบัตร ทั้งนี้คณะผู้วิจัยเป็นคณาจารย์ส่วนหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีนักศึกษาต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนให้ความสนใจมาเรียนหลักสูตรต่างๆ เป็นจำนวนมาก คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะการเรียนรู้ และกลวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้วยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนภาษา เพราะจะทำให้ทีมผู้สอนได้ทราบถึงลักษณะการเรียนรู้ และกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนชาวจีน ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยคณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดลักษณะการเรียนรู้ และกลวิธีการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Rebecca L. Oxford ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประเมินวิธีการเรียนรู้ภาษาและประเมินการเลือกใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพในระดับมาตรฐานการสอนภาษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

วิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือตอนบน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยไม่แยกเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือตอนบนที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชาวจีนทุกหลักสูตร รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 121 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชื่อสถาบัน	จำนวน	
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	21	คน
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	25	คน
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	13	คน
4. มหาวิทยาลัยพายัพ	9	คน
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	6	คน
6. มหาวิทยาลัยโยนก	8	คน
7. วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง	15	คน
8. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเตอร์	24	คน
รวม	121	คน

เครื่องมือวิจัยและการสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินลักษณะการเรียนรู้ภาษา ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินกลวิธีการเรียนรู้ภาษา ซึ่งมีวิธีสร้างโดยคณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่แปลและเรียบเรียงเป็นฉบับภาษาไทย โดย วรพงศ์ ไชยฤทธิ์ (2549) ซึ่งแปลมาจากแบบสอบถาม SOS- L (Style Orientation Scale Language Learning) ของ Rebecca L. Oxford เพื่อใช้ในการประเมินลักษณะการเรียนรู้ภาษา และตอนที่ 3 เป็นตอนที่ใช้ประเมินกลวิธีการเรียนรู้ภาษา คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่แปลและเรียบเรียงเป็นฉบับภาษาไทย โดย วรพงศ์ ไชยฤทธิ์ (2549) ซึ่งแปลมาจากแบบสอบถาม SIL L (Strategy Inventory for Language Learning) ของ Rebecca L. Oxford เพื่อใช้ในการประเมินการเลือกใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ซึ่ง Rebecca L. Oxford ได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 ตอน โดยแบบสอบถามทั้ง 2 ตอนนี้ คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญแปลเป็นภาษาจีนอีกลำดับหนึ่ง เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ในการแปลครั้งนี้ยังคงยึดตามรูปแบบการเรียงลำดับข้อความตามฉบับเดิมของ วรพงศ์ ไชยฤทธิ์ ที่ได้สลับข้อคำถามอย่างเป็นระบบ เพื่อไม่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเดาแนวทางการตอบคำถามว่าข้อคำถามนั้นอยู่ในลักษณะการเรียนรู้แบบใด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ตรงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

วิธีเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และอภิปรายผลข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับอาจารย์ผู้กำกับดูแลนักศึกษาต่างชาติของแต่ละสถาบัน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการนัดหมายวันและเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยนำคำตอบจากแบบสอบถามเพื่อประเมินลักษณะการเรียนรู้ภาษา และแบบสอบถามเพื่อประเมินกลวิธีการเรียนรู้ภาษามาวเคราะห์โดยวิเคราะห์ตามแบบฟอร์มให้คะแนนที่ Rebecca L. Oxford ได้กำหนดไว้
2. นำผลวิจัยที่ได้ในตอนต้นที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมาสรุปผลเชิงบรรยายตามข้อเท็จจริง แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาคำนวณหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์และสรุปลักษณะการเรียนรู้ภาษา และกลวิธีการเรียนรู้ภาษา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาไทย นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เลือกเรียนภาษาไทยด้วยเหตุผลที่ชื่นชอบสังคมและวัฒนธรรมไทยมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อต้องการใช้ภาษาไทยเรียนต่อในประเทศไทยในระดับที่สูงขึ้น ต้องการทำงานเป็นครูภาษาไทย ต้องการทำธุรกิจกับคนไทย ติดตามครอบครัว นอกนั้นเป็นเหตุผลอื่นๆ เช่น เลือกตามเพื่อน เลือกตามความต้องการของพ่อแม่ และอยากมาเที่ยวเมืองไทย
2. ทักษะการเรียนภาษาที่ชอบ นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศชื่นชอบทักษะการพูดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ทักษะการฟัง มีส่วนน้อยที่ชอบทักษะการอ่านและเขียน
3. ปัญหาการเรียนภาษาไทยที่ประสบนักศึกษชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระบุปัญหาที่พบมากที่สุดได้แก่ สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ไม่ดึงดูดใจ รองลงมาได้แก่ ปัญหาครูผู้สอนขาดเทคนิคและประสบการณ์สอน ปัญหาหนังสือหรือตำราที่ใช้เรียนไม่ตรงตามความต้องการ ปัญหาการเน้นเนื้อหาตามหนังสือมากกว่าการลงมือปฏิบัติ ปัญหาหลักสูตรเนื้อหาวิชาภาษาไทยไม่น่าสนใจ นอกนั้นเป็นปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาเพื่อนร่วมชั้นเรียน ปัญหาอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนและปัญหาความรู้สึกส่วนตัว
4. ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่คาดหวังให้ครูผู้สอนมีประสบการณ์และเอาใจใส่ผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ต้องการให้มีกิจกรรมที่ฝึกฝนทักษะภาษา ต้องการสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ต้องการตำราเรียนที่อ่านแล้วเข้าใจ นอกนั้นเป็นความคาดหวังอื่นๆ ได้แก่ อยากให้มีจำนวนคนในชั้นเรียนน้อยๆ และอยากให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่

ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. ลักษณะการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการใช้ประสาทสัมผัส นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการใช้ประสาทสัมผัสแบบถนัดใช้ตา รองลงมา ได้แก่ ถนัดใช้หูและถนัดใช้มือ
2. ลักษณะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสัมพันธภาพของผู้เรียนที่มีต่อผู้อื่น นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะเก็บตัว เินอาย และชอบทำงานตามลำพัง รองลงมาได้แก่ ลักษณะเปิดตัวและชอบสังคม สุดท้ายได้แก่ลักษณะการเป็นผู้ที่สามารถทำงานได้อย่างสบายทั้งกับผู้อื่นและตามลำพัง
3. ลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดและการไตร่ตรอง นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ชอบเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอน รองลงมาได้แก่ ลักษณะการเป็นผู้ที่ชอบแสวงหากฎเกณฑ์ทางภาษาใหม่ และลักษณะการเป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ภาษาใหม่
4. ลักษณะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการริเริ่มภาระงาน นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นผู้ที่รู้สึกสนุกและผ่อนคลายกับการทำกิจกรรมทางภาษาและภาระงาน รองลงมา ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นในการวางแผน และริเริ่มภาระงาน และ ลักษณะของความเป็นผู้ที่มีความละเอียดถี่ถ้วนในการวางแผนและทำภาระงาน

5. ลักษณะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดความคิดและมุมมองต่างๆ นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะการเรียนรู้ที่ชอบเดาและมีความหมายของภาษาใหม่ รองลงมา ได้แก่ ลักษณะการเป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นในการจัดความคิด และการสรุปกฎเกณฑ์ของภาษาไทย และลักษณะการเป็นผู้ที่ชอบสรุปหาคำตอบด้วยการศึกษากฎเกณฑ์ของภาษาใหม่

กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. กลวิธีที่ใช้ความจำ นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้กลวิธีด้านความจำน้อยและน้อยมาก ความถี่รองลงมา คือ ใช้เป็นบางครั้งและใช้น้อยในความถี่เท่าๆ กัน

2. กลวิธีที่ใช้ความรู้ ความเข้าใจ นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้กลวิธีความรู้ความเข้าใจน้อยมาก และน้อย รองลงมาคือ ความถี่ที่ใช้บางครั้งและใช้น้อย สุดท้าย ได้แก่ ความถี่ที่ใช้น้อยมาก

3. กลวิธีที่ใช้การเสริมและการทดแทน นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้กลวิธีการเสริมและทดแทนน้อย และ น้อยมาก รองลงมาคือความถี่ ที่ใช้เป็นบางครั้ง และ น้อยมาก และสุดท้ายได้แก่ความถี่ที่ใช้น้อยครั้ง

4. กลวิธีที่ใช้อภิปราย นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้กลวิธีอภิปรายน้อย และน้อยมาก รองลงมา คือ ความถี่ที่ใช้บางครั้งและน้อยมาก

5. กลวิธีเชิงวิภาพ นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้กลวิธีเชิงวิภาพน้อยมากและน้อย รองลงมา คือ ความถี่ที่ใช้บางครั้ง และใช้น้อย สุดท้าย คือ ความถี่ที่ใช้น้อยมาก

6. กลวิธีทางสังคม นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้กลวิธีทางสังคมน้อย และน้อยมาก รองลงมา คือ ใช้น้อยและบางครั้ง สุดท้าย คือ ใช้น้อยมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว เขินอาย ชอบทำงานตามลำพัง ถนัดใช้สายตา ชอบเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอน ชอบคาดเดาและมีความหมายของภาษาใหม่ และมีลักษณะการเรียนรู้ที่สนุกและผ่อนคลายกับการทำกิจกรรมทางภาษาและภาระงาน โดยประเด็นการเป็นผู้เรียนที่ค่อนข้างปิดตัวเอง เขินอาย และชอบทำงานตามลำพังนี้ ค่อนข้างตรงกับผลการวิจัยของ Cynthia D. Melton (1990) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาจีนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาในประเทศจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจีนชอบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยมแบบสัมผัสนิยม และแบบเป็นรายบุคคลในระดับมาก ชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมและแบบโสตนิยมในระดับน้อยและไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบกลุ่ม ในขณะที่ A. Jones and D. Jones (1997) ก็ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการเรียนของนักศึกษาในฮ่องกง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาวิธีการเรียนและทักษะที่มีต่อวิธีการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในฮ่องกง ผลการวิจัยมีประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ นักศึกษาร้อยละ 27 ชอบวิธีการเรียนที่ให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่ามีสัดส่วนที่มากพอสมควร นั่นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชาวจีนมีบุคลิกลักษณะค่อนข้างเก็บตัว ชอบทำงานด้วยตนเอง ไม่ชอบการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ของ วรพงศ์ ไชยฤทธิ์ (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ที่พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ภาษาของชาวตะวันออกเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะ

เก็บตัว เขินอาย และชอบทำงานตามลำพังมากที่สุด รองลงมา คือ ลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประสาทสัมผัสที่แสดงว่าผู้เรียนถนัดใช้ตาในการเรียนรู้ ส่วนชาวตะวันตก มีลักษณะการเรียนรู้ในลักษณะที่ชอบเปิดตัว และชอบสังคมมากที่สุด รองลงมา คือ ลักษณะการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประสาทสัมผัสที่แสดงว่าผู้เรียนถนัดใช้ตาในการเรียนรู้เช่นกัน

2. กลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากผลการวิจัยที่ พบว่า กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ใช้กลวิธีที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ และกลวิธีเชิงวิภาพบ่อยมาก รองลงมา คือ ใช้กลวิธีที่ใช้การเสริมและการทดแทน และกลวิธีทางสังคมบ่อย โดยใช้กลวิธีที่ใช้ความจำน้อย และใช้กลวิธีที่ใช้อภิปัญญาน้อยมากนั้นบางประเด็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพงศ์ ไชยฤกษ์ (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งพบว่า กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของชาวตะวันออก ส่วนใหญ่นำกลวิธีทางสังคมและกลวิธีที่ใช้การเสริมและทดแทนมาใช้บ่อยมาก โดยนำกลวิธีที่ใช้ความรู้ความเข้าใจมาใช้เป็นบางครั้งบางคราว และนำกลวิธีที่ใช้ความจำมาใช้น้อย ในขณะที่ชาวตะวันตก นำกลวิธีทางสังคม และกลวิธีที่ใช้แรงเสริมและการทดแทนมาใช้บ่อยมาก รองลงมา คือ เลือกใช้กลวิธีที่ใช้อภิปัญญาบ่อย ส่วนกลวิธีที่ใช้ความรู้ความเข้าใจจะเลือกใช้เป็นบางครั้งบางคราว โดยประเด็นการวิจัยที่พบคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การใช้กลวิธีทางสังคมและการเสริมและทดแทนมาใช้ค่อนข้างบ่อย และใช้กลวิธีความจำน้อยมาก

ส่วนประเด็นที่ต่างกันคือ การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้เรียนชาวจีนใช้กลวิธีเชิงวิภาพบ่อยมาก ซึ่งเป็นกลวิธีเพื่อควบคุมอารมณ์และความรู้สึก เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยกลวิธีสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ กลวิธีการลดความวิตกกังวล กลวิธีการให้กำลังใจตนเอง และกลวิธีการดูแลอารมณ์ตนเองในการเรียนภาษา โดยผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับของ วรพงศ์ ไชยฤกษ์ (2549) ที่ระบุว่า ผู้เรียนชาวตะวันออก และชาวตะวันตกใช้กลวิธีเชิงวิภาพน้อยมาก ทั้งนี้คณะผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เหตุที่ผู้เรียนชาวจีนนิยมนำกลวิธีเชิงวิภาพซึ่งถือว่าเป็นกลวิธีการให้กำลังใจตนเองสำหรับการเรียนภาษามาใช้บ่อยมากนั้น อาจจะเนื่องมาจากปัจจุบันมีผู้เรียนชาวจีนมาเรียนภาษาไทยในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเขตพื้นที่อุดมศึกษาภาคเหนือที่ถือเป็นยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างไทย-จีน ดังนั้นจึงเกิดการแข่งขันกันสูงในชั้นเรียนภาษา ผู้เรียนชาวจีนจึงพยายามหาวิธีการที่จะลดความเครียดจากการเรียนภาษาพร้อมๆ กับการให้กำลังใจหรือให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อวิเคราะห์ว่าตนเองมีพัฒนาการทางภาษาที่สูงขึ้น เช่น หาโอกาสไปพักผ่อนต่างจังหวัดตามสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของไทย เป็นต้น และจากประสบการณ์การสอนภาษาไทยให้นักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะนักศึกษาชาวจีนนี้ คณะผู้วิจัยพบว่านักศึกษาจีนที่เรียนด้วยกันในชั้นเรียนนั้นจะมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่แบ่งออกมาจากกลุ่มใหญ่ในชั้นเรียน และกลุ่มเพื่อนสนิทนี้เองที่ต่างช่วยกันปลอบประโลม ให้กำลังใจ เสริมแรงในการเรียนภาษาซึ่งกันและกัน ซึ่งช่วยให้การเรียนภาษาประสบผลสำเร็จได้อีกทางหนึ่ง

สรุป

จากการศึกษาลักษณะและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สรุปได้ว่าลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว เขินอาย ชอบทำงานตามลำพัง ถนัดใช้สายตา ชอบเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอน ชอบคาดเดากฎและความหมายของภาษาใหม่ และมีลักษณะการเรียนรู้ที่สนุกและผ่อนคลายกับการทำกิจกรรมทางภาษาและภาระงาน ส่วนกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ใช้กลวิธีที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ และกลวิธีเชิงวิภาพบ่อยมาก รองลงมาคือ ใช้กลวิธีที่ใช้การเสริมและการทดแทน และกลวิธีทางสังคมบ่อย โดยใช้กลวิธีที่ใช้ความจำน้อย และใช้กลวิธีที่ใช้อภิปัญญาน้อยมาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. ผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์สอนน้อยจะต้องรีบเปิดมุมมองด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้กับตนเอง ด้วย 2 วิธีการดังนี้

1.1 จะต้องตรวจสอบองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ ไวยากรณ์และการใช้ภาษาไทยว่าตนเองแม่นยำในหลักการหรือยัง ถ้ายังควรจะต้องศึกษาค้นคว้าให้ถ่องแท้

1.2 จะต้องเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถเป็นครูสอนภาษาได้ มีเทคนิคและกระบวนการสอนภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม น่าสนใจ หากพบว่ายังไม่แน่ใจ ควรจะศึกษาค้นคว้าจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา เช่น หนังสือพื้นฐานการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ของ ศรีวิไล พลมณี (2544) และหนังสือ การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ของ สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2549) เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาของหนังสือทั้ง 2 เล่ม ดังกล่าว จะให้ทั้งศาสตร์และศิลป์สำหรับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. เมื่อครูผู้สอนได้ศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียนในด้านลักษณะและกลวิธีการเรียนรู้เพื่อช่วยให้การเรียนภาษาของผู้เรียนประสบผลสำเร็จแล้ว ครูผู้สอนก็ควรจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนภาษาที่สอดคล้องกับลักษณะและกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมที่จะช่วยปรับเปลี่ยนบางพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อช่วยให้การเรียนดีขึ้น

3. การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ถือว่าครูจะต้องเอาใจใส่และดูแลทุกข์สุขของผู้เรียนเป็นพิเศษ เนื่องจากผู้เรียนเดินทางจากประเทศของตนมา ผู้เรียนย่อมต้องการความรัก ความอบอุ่นและกำลังใจจากครูผู้สอน ซึ่งถือเป็นผู้ที่ใกล้ชิดพวกเขาโดยตรง ดังนั้นครูจะต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างเต็มเปี่ยม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. ควรขยายผลการวิจัยครั้งนี้ด้วยการศึกษาเปรียบเทียบว่าปัจจัยด้านต่างๆ ทั้งภูมิหลังของผู้เรียน ครูผู้สอน หรือแม้กระทั่งบรรยากาศการเรียน จะส่งผลต่อการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศหรือไม่อย่างไร

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะและกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในประเทศไทย กับนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยในประเทศแม่ของตนเอง

3. ควรศึกษาวิจัยประเด็นอื่นๆ ของการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะ 2 เรื่องเร่งด่วนที่เป็นปัญหาในการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่พบบ่อยในปัจจุบัน ได้แก่ เรื่อง สื่อกับวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ และเรื่อง การพัฒนาตำราที่ใช้สอน

เอกสารอ้างอิง

- พัชรินทร์ ม.รัตนพล. (2541). การศึกษาลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรพงศ์ ไชยฤกษ์. (2549). ลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนของชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. เชียงใหม่ : ศูนย์ไทยศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2549). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์เมือง.
- สุรางคณา เลี่ยมเพชรรัตน์. (2543). การศึกษาแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร ชิตตะโสภณ. (2536). เอกสารการสัมมนา เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ วันที่ 19-20 สิงหาคม 2536. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.